

Amming og melketannkaries i Uganda

Nancy Birungi disputerte den 11. november 2016 ved Det medisinsk-odontologiske fakultet, Universitetet i Bergen med avhandlingen «Early life course factors, early childhood caries and oral health related quality of life among five-year-olds – a prospective and intergenerational study from eastern Uganda».

Brystmelk, gjerne i kombinasjon med annen sukkerholdig mat, kan øke risikoen for karies i melketannsettet. Forskningen har imidlertid vist motstridende resultater når det gjelder sammenhengen mellom amming og kariesforekomst hos barn. Noen studier har vist økt mens andre har vist redusert kariesforekomst i forbindelse med amming. Flere av studiene har imidlertid brukt metoder forbundet med stor usikkerhet.

Det ble undersøkt oppfølgingsdata fra den landsby-randomiserte intervensjonsstudien PROMISE EBF blant gravide kvinner i Uganda med det mål å fremme fullamming det første halvåret av barnets liv. Den første artikkelen som inngår i avhandlingen viser at barn av mødre som deltok i ammeintervensjon ikke hadde mer eller mindre karies ved fem års alder enn barn av

FOTO: PRIVAT

Personalia

Avhandlingen ble utført ved Seksjon for samfunnsodontologi, Institutt for klinisk odontologi i samarbeid med Senter for internasjonal helse, Institutt for global helse og samfunnsmedisin. Veiledere var professor Anne Nordrehaug Åstrøm og postdoktor Lars Thore Fadnes. Nancy Birungi er født i Uganda i 1984 og ble utdannet tannlege ved Makerere universitetet i 2008. Hun ble tatt opp som PhD kandidat ved Universitetet i Bergen i 2012.

mødre i kontrollgruppen. I den andre artikkelen ble det påvist en sterk positiv sammenheng mellom kariesforekomst hos mor og hennes fem år gamle barn. I den tredje artikkelen ble det gjort en kausalitetsanalyse med bruk av såkalte DAGs (directed acyclic graphs) for å identifisere hvilke faktorer det var nødvendig å justere for i analysen. Disse analysene viste at amming i tidlige barneår har en beskyttende effekt på utvikling av karies ved femårs alder.

Totalt sett viser avhandlingen at amming i tidlige barneår har en beskyttende effekt på utvikling av karies i melketenner, at karies hos femåringer

har negative konsekvenser både for barnets egen og familiens livskvalitet, og at mors egen tannhelsesituasjon er assosiert med barnets. Omtrent halvparten, 39 %, av de undersøkte femåringene hadde karies i melketannsettet. Karies i melketannsettet er forbundet med kariesutvikling i det permanente tannsettet. Fra et folkehelseperspektiv kan det være kostnadssparende for myndighetene i lavinntektsland å informere gravide mødre om den betydning tidlig amming, mors tannsykdom og holdning til tannhelse har for barnets kariesituasjon senere i livet.